

## Igazságszolgáltatás az amerikai bevándorlók részére.

Érthető érdeklődéssel kísérve Amerikába szakadt honfitársaink sorsát, boldogulását, a kik bizony életszínvonaluk alacsonyabbrendűsége folytán, ezer elnyomás miatt panaszkodhatnak, felvilágosítást óhajtottunk nyerni arról, minő következményei vannak a bevándorlókra az angol nyelv nemtudásának?

Lapunk részére dr. Braun Róbert fővárosi könyvtárőr az amerikai közélet számos jelességéhez kérdést intézett s az alantikban a válaszok egyikét közöljük.

A beérkezett válaszokból jellemzően tűnik ki, hogy az angol nyelv kizárólagosságát mennyire természetesnek tartják eme nyelvtengerben, e számtalan nemzetiségű államban. Még a kérdést is, hogy érvényesülhetnek-e és mennyire egyéb nyelvek is Amerikában, furcsának tartják. A Monroe doktrína e területen is alkalmaztatik, s egyrészt kitűnő példája az üzleti érdekek mindent beolvasztó erejének, de másfelől növeli a bevándorlók nehézségeit, súlyosbítja létérti küzdelmüket s még gyengébbé teszi a gazdaságilag amúgy is gyengéket.

Egy kitűnő jelentés is beérkezett, Miss Grace Abbot, az Immigrants Protection League melegszívű és tudós igazgatónöje tollából. Alapos vizsgálat alá vette, hogy Chicagóban az igazságszolgáltatásban és pedig a közigazgatási, bírói és rendőriben minő hátrányokkal jár az angol nyelv ismeretének hiánya? Kutatásainak eredményeit, melyek egy tipikusan amerikai városra vonatkoznak, joggal kiterjeszthetjük a többi városokra is. Lelkiismeretes és sokoldalú beszámolójából érdemesnek tartjuk a következőket kivonatossan ismertetni:

„Legfontosabb a községi bíraskodás (municipalcourt); itt vannak a legmagasabb színvonalon álló bírák. Mindamellett ezeket is nagyfokú közömbösség jellemzi. A chicagói idegenek között meggyőződéssé vált, hogy az ártatlan embernek épenséggel nincs több kilátása a szabadulásra, mint a bűnösnek, ha egyszer a községi bíróság elé került. A vádlott fél a nagy sietségben előadni esetét és meg van győződve, hogy a bírónak nincs ideje őt meghallgatni. A bírák gyakran meg vannak győződve, hogy az idegen, főként a kelet-európai, minden elképzelhető cselekményben bűnös és fellette méltatlankodik, ha a sértett fél amerikai. De a jobb indulatú bíráknál is gyakran feltételezhetjük azt a meggyőződést, hogy ha hiba is esett, nem nagy baj, hisz a méltatlanság csak idegennel történt. Úgy vélik, hogy az idegen kevésbé érzi meg a méltánytalanságot, mert társadalmi állása olyan alacsony, hogy a letartóztatás vagy bebörtönzés miatt nem szenved túlságosan.

Tolmácsok hiánya folytán az idegen gyakran elcsúszik attól a jogától, hogy esetét előadja, tanukat idéztesse, szembesítsen stb. A jelentés írója sok esetben látta, hogy a vádlott nem tudta mivel vádolják, néha, mert nem volt tolmács, másszor, mert feltételez-

ték róla, hogy úgyis tudja, miért tartóztatták le. De ha tolmács van is, a terhelő tanúk vallomását nem, csupán a vádlotthoz intézett kérdéseket és válaszokat tolmácsolják, ezt is rosszul. A tolmácsokat az utcáról szedik fel; gyakran pedig a közbíró, vagy egy rendőr látja el e szerepet. Sok helyütt mondták, hogy tolmácsot nem találván, átestek az ügyön a nélkül. Főleg olasz tolmácsokban van hiány. Csak a gyermekbírósnál van állandó tolmács alkalmazva, aki németül, lengyelül és csehül beszél. A cseh tolmács pl. lengyelek, tótok, horvátok, szerbek és oroszok részére tolmácsol. Persze nem érti meg a finomabb különbségeket. Miss Abbot számos esetet sorol fel azon fonátság megvilágítására, ha a rendőr vagy a vádló szerepelnek tolmácsokul. Sokszor megvesztegetik a tolmácsokat, hogy a vallomásokat hamisan közvetítse. Az olasz kolóniában ez köztudomású.

A zsúrihez fordulás jogáról való lemondás tekintetében is sok a visszaélés. Az idegen elé tolnak egy papírlapot, aki aláírja azt, anélkül, hogy tudná, mit tett.

A bevándorló nem ismeri a törvénykezési eljárást, nem ismeri jogait és előnyeit. Ennek következménye, hogy gyakran becsukják, bár ártatlan, vagy súlyosabban ítélik el, mint megérdemli. Sokszor egy angolul értő ügyes ellenfél, vagy egy hasznos remélő üzleti konkurrens börtönbe juttatja az idegent. Ezt maguk a börtönigazgatók is megerősítik.

De a legsötétebb képet az idegenek rovására elkövetett ügyvédi visszaélésekről festi Miss Abbot. Valóságos rémhistóriák!

Az idegent behálózó ügyvéd a következő módszerek egyikét vagy egyszerre többet is, alkalmazza:

1. A kocsma-tulajdonos vagy bankár útján szerzi klienseit, ezekkel osztozik a szerzeményben. Ilyenkor legalább tesz valamit az ügyvéd.

2. A rendőrségi alkalmazottak segítségével.

3. Kliensfogdosás által. Az ügyvéd ugyanis naponta megtudhatja a letartóztatott egyének névsorát, akiket azután felkeres és kliensének megnyer.

4. Megfizetett rabok ajánlják az ügyvédet fogolytársaiknak.

Néhány tipikus esete az ügyvédi visszaéléseknek: Az ügyvéd megígéri a vádlottnak, hogy szabadlábra helyezteti és azután letagadja ígéretét, miután mit sem tett. Vagy pedig felveszi a honoráriumot és nem jelenik meg a tárgyaláson. De gyakran szándékosan huzza-halasztja az ügyet, hogy a fogva tartott vádlott hozzátartozóitól minél nagyobb összeget csalhasson ki. Mászor megjelenik ugyan a tárgyalásokon, de mitsém tesz a vádlott érdekében.

A rendőrséggel szemben még súlyosabb következményekkel jár az angol nyelv nem tudása. A statáriális eljárás itt még ismeretesebb. A lengyel nő esete, aki védelmet keresett brutális férje ellen, s akit igazottnál látván, a rendőr letartóztatott, folyton visszatér. Az idegenek pedig mindezt megszokták már és amidőn pár évvel ezelőtt egy rendőr agyonlőtt egy embert, aki angolul nem értvén, nem értette meg a rendőr felhívását, ezt a megölt férfi szomszédsága természetesnek találta, abban a meggyőződésben, hogy az amerikai törvény ezt megengedi. A rendőrség fegyverviselési jogál így az idegenek sínylik meg leginkább.

Ezen állapotok javítására újabban nemes törekvésű egyesületek alakultak, ilyen az említett liga is, amely Grace Abbot vezetése alatt áll. Mindenesetre fontos volna, hogyha az európai kormányok és a magyar kormány is figyelmükre méltatnák ezt a kérdést, amely a bevándorlók boldogulását gyakran komolyan akadályozza.

*Halasi Béla.*